

Elin Grelsson

Kulturskribent kultur@gp.se

Samtalens tid är inte förbi

SAMMA VECKA SOM NYHETERNA domineras av kungens kriminella kontakter och Thomas Bodströms skvallerbok kommer tre idépolitiska superstjärnor till Stockholm. Wendy Brown, Judith Butler och Sara Ahmed fyller föreläsningssalar med samtal och föreläsningar kring multikulturalism, global etik, rasifiering och världen efter kriget mot terrorismen. Många köar utan att få en plats, föreläsningarna är fullbokade sedan länge. Vi som sitter i Börssalen när Judith Butler håller sin två timmar långa föreläsning kring moralfilosofi i samtiden är lyckligt utvalda. Minst fyrahundra människor köade för en reservplats.

Det stora intresset för politisk teori är slående. Tankeverket på Södra teatern har under våren dragit stor publik med sina samtal om bland annat politikens subjekt, aktivism och politisk filosofi. En mötesplats för aktivister, akademiker och allmänt intresserade.

På samma sätt verkar tidskriften *Fronesis*. I det senaste numret om biologi och evolutionsteori samsas några av akademiens största, såsom Donna Haraway och Anne Fausto-Sterling, med mer okända svenska namn. En politisk ingång till teori eller en teoretisk ingång till en politisk verklighet, om man så vill.

VI TENDERAR OFTA att dra alltför höga växlar av ett åsiktsamhälle där varje nyhet kan sammanfattas i en tweet på 140 tecken och där ytliga debatter sätter agendan. Det stora intresset för politisk filosofi vittnar om någonting helt annat. Judith Butler kommenterade det själv på den pressträff som hölls före hennes föreläsning på Nobelmuseet. Europa har en rad brännande frågor just nu, i synnerhet gällande multikulturalism, rasism och nationell tillhörighet. Samtidigt har en liberal demokratitanke blivit dominerande. Det leder till många djupare frågeställningar kring tillhörighet, grupper, frihet och solidaritet, som kräver intellektuella samtal. Vi längtar efter att få fördjupa sammanhangen.

Men det handlar inte bara om politisk teoretisering. Den arabiska våren och massprotesterna i Europa mot nedskärningarna efter finanskrisen visar med tydlighet på att vi fortfarande har en stor kapacitet för att mobilisera oss i större rörelser, använda oss av politiska tankegångar och agera.

MER ÄN NÅGONTING ANNAT lämnar den akademiska superveckan i Stockholm mig med en känsla av hopp. En annan bild av en samtid som gått på myten om sig själv som yttlig, passiv och oförmögen till fördjupande intellektualism. Det politiska samtalet är mer välmående än på länge. Massrörelsernas och samtalens tid är definitivt inte förbi.

Hilton osar av ilska

Johan Hiltons bok om hatbrott mot bögar, **No tears for queers**, blev mycket uppmärksam när den kom, och 2009 blev den överförd till teaterscenen av Riksteatern. Atlas reportage

ger nu ut boken i storpocket. Så här skrev GP:s kritiker **Ulrika Westerlund** om den när den kom: "Johan Hilton har skrivit en brinnande, engagerande bok som osar av tillbakahållen ilska. Och han är extremt tydlig med att det inte bara handlar om tre mord."

CHARLES BUKOWSKI.

” Kan någon människa göra världen en tjänst och berätta vilket engelskt ord som översatts till kussimurra?!

Bloggen **kafkapajobbet.se**, som precis nominerats till bokbloggpriset **Forma Books Blog Award**, diskuterar pocketutgåvan av **Charles Bukowskis** bok **Kvinnor**.

Sorg, svartsjuka, bitterhet och hat

FÖR MÖDRARS MISSGREPP GÄLLER EN SPECIELL SORTS MÅTTSTOCK, skriver Lisa Ahlqvist. Och mödrarna i Doris Dahlins mest intressanta verk hittills tycks ha en hel del på sitt samvete.

BOOK

DORIS DAHLIN

Till mamma på mors dag
Ordfront

När Aischylos mötte Mamma Mia. Kanske inte bästa titeln på en allvarligt syftande relationsroman, men ändå något som poppar upp i huvudet efter läsning av Doris Dahlins senaste bok. För den här historien om hämnd, familjehemligheter och krånglande barn – föräldrakontakter, har uppenbarligen hittat sin väg mellan det tunga och det glättiga. Till största delen utspelar den sig i Sverige och Grekland, och är på ett klassiskt ödesdramas manér indelad i de tre styckena "Pandoras ask", "Nemesis" och "Themis".

Vilka krafter är det då som släpps lösa i denna *Till mamma på mors dag*, där den ena huvudpersonen hjälpligt försöker hantera insikten om sin mammas död, medan den andra går på en Medelhavsstrand och känner sig som Meryl Streep, men gråter och lyssnar till Jussi Björling i den där hyrda solkustlägenheten? Sorg och svartsjuka såklart, blandat med bitterhet, hat och kärlekstörst. Men också den goda berättarviljan.

DAHLIN ÄR UTAN TVEKAN en fin skildrare av det mellanmännsliga, och låter elegant sina romankaraktärens iakttagelser och reflektioner bli till uttryck för undertryckt längtan och vrede. Här kan man knappast tala om ren och skär skrivarglädje, snarare ett slags brinnande klokskap i orden. Lite värre är det ändå med kompositionen. Författaren upprepar helt enkelt konceptet från förra boken, och låter två kvinnor med trist förflutet växla i rollen som berättare. I *Vi vet nog vem du är* (2008) hette de Anna och Grace, i den nya romanen handlar det om Elisabet och Reseda som till slut möts i en uppgörelse om minnena från bardomen.

Att läsaren bitvis får svårt att hålla isär de båda är kanske inte direkt avsikten. De umgås inte tillräckligt mycket för att låna drag och tankar av varandra. Faktum är att det som återförenar dem efter en rätt yttlig kontakt för många, många år sen, är några taylor som Resedas mamma fått av Elisabets morföräldrar. Förmodligen som tack för att hon kom och städade och höll fint i deras hem. Nu är det dottern som röjer och räddar målningarna

DORIS DAHLIN

■ Född i Härnösand 1952.

■ Bor i Stockholm.

■ Debuterade med **Occupationsleken** 1971 och har skrivit ytterligare tre romaner:

Tala om klass (2006), **Skammens boning** (2007), **Vi vet nog vem du är** (2008).

ur sin mammas dödsbo, men när hon pliktskyldigt ringer psykoterapeuten Elisabet för att ge dem tillbaka framstår hennes erbjudande snart mest som tjat. Hennes gamla barndomsbekant känner inte igen henne, och vill inte ha någon ointressant konst, även om den säkert skulle vara värd en slant.

Stackars Reseda, som knappt heller får ge bort någonting till sina döttrar. Och först tänker man, att den husvillan tavelmålningen ganska entydigt symboliserar en klasskonflikt. Fastän ekonomichef är Reseda fortfarande kvinnan som söker kärlek genom att skänka bort det oönskade och samtidigt intalar sig att hon för egen räkning inte behöver särskilt mycket.

Men så lägger de där målningarna ytterligare en dimension till berättelsen. Som i en

deckargåta blir de först ledtråd och därpå själva brottets lösning. Det känns helt ärligt lite överflödigt, men någon gång har alltså ett övergrepp begåtts. Förövaren är Elisabets amatörfilms-intresserade morfar. När Reseda hämnas (med sin psykologiserande isbergsteknik avslöjar naturligtvis inte Dahlin precis vad som hänt) genom att riva sönder den här mannens alla celluloidremsor och elda upp dem på gården, får morfadern en stroke och tillfrisknar aldrig. Det är städerskan som ringer ambulansen. Och det är hon som muttrar att allt detta borde bränts för länge sen. Hennes reaktioner är väl precis vad man kunnat vänta. Som mor och som underställd bär hon sina dubbla lojaliteter, och dottern registrerar: "Sådan var min mamma också. (...) Den som vågade, som gjorde det som var rätt. Sådan var min mamma också att hon visste och inget gjorde."

SÅ VAD VAR DET EGENTLIGEN hon förteg och försummade? För mödrarnas missgrepp gäller en speciell sorts måttstock, det är ju författaren medveten om. Allt har att göra med högt ställda förväntningar. Därför låter Dahlin inte romanens huvudpersoner ensidigt fördöma sina mammor, även om deras omdömen ibland förefaller väl hårda och det åtminstone i bokens början är svårt att förstå på vilken grund de vilar. Till skillnad från den storebror och de fäder, älskare och äkta män som kommer och går mellan pärmarna, verkar också de äldre kvinnorna ända fram till sin död eller demens vara både fysiskt och mentalt närvarande. Och kanske väcker just detta mer irritation än behov av idealisering. I vilket fall lämnar den här historien läsaren med en påträngande orättvishetskänsla. Jämfört med till exempel Aischylos Orestien eller Dahlins förra bok är det ingen som får stå till svars för mord här, men mödrarna tycks alltså ändå ha en del på sitt samvete.

Till mamma på mors dag är en berättelse som vill väldigt mycket, och som ännu på sluttampen inte riktigt vet hur den bäst ska förena formerna för symbol-, relations- och hämnddrama. Men även om intrigen ibland flyter ovanpå språket, är denna roman lika fullt Doris Dahlins mest intressanta verk hittills.

LISA AHLQVIST